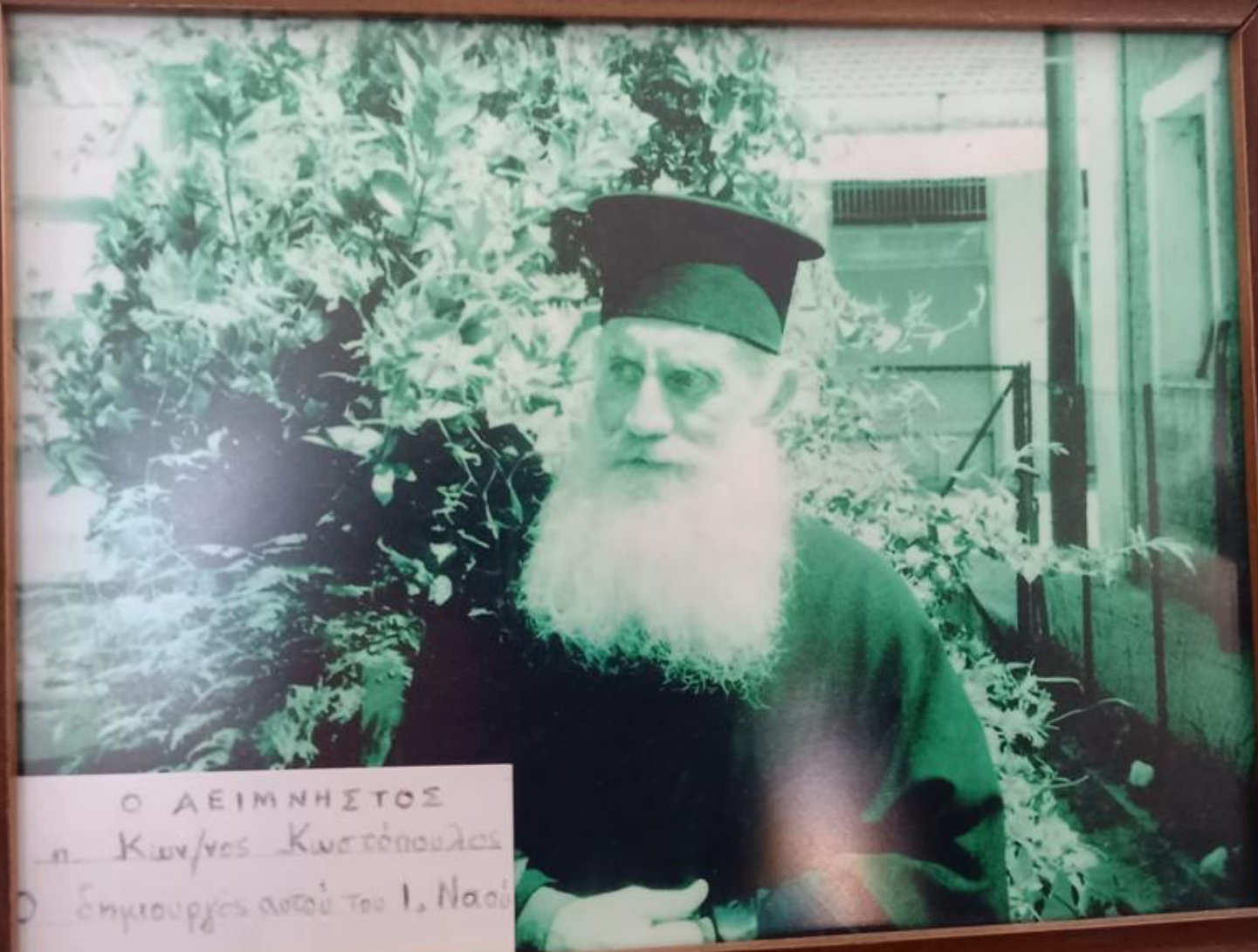

Πολιτιστική Κληρονομία

Ο ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΣ
π. Κων/νος Κωστόπουλος
Ο Δημιουργός αυτού του Ι. Ναού

ΒΑΡΔΑ

ΒΑΡΔΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΧΕΙΟ

για τον
Πρόσβα
Εργασ
τό να

ο Πρώτος

σαν μισό για τον
και στη γλώσσα
ο χριαντάφυλλο
όγκινο.
είναι θετικό να
άω!

ΑΣ ΕΛΥΤΗΣ

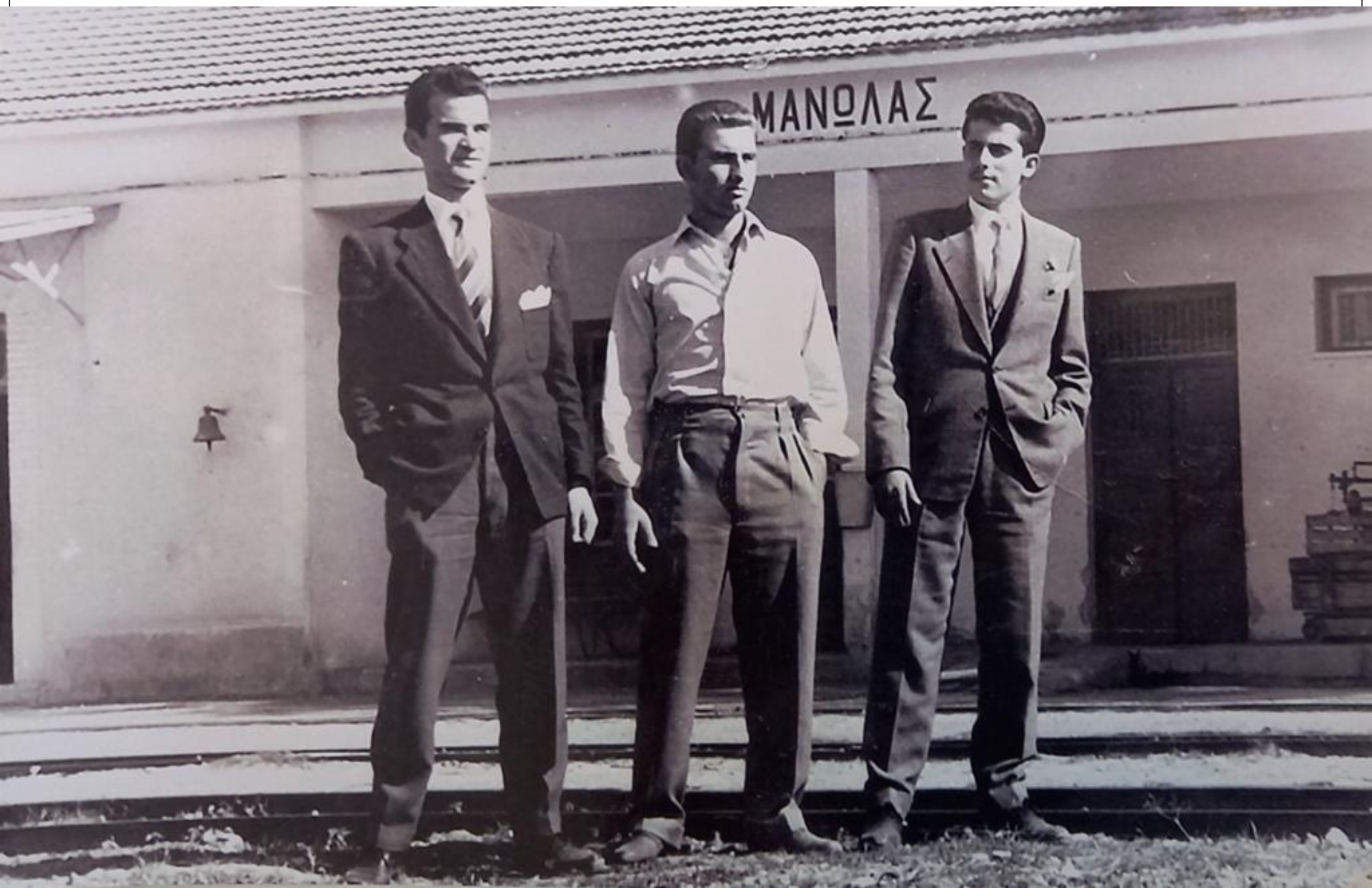

Βάρδα, Δημοτικό Σχολείο - 1961

ΜΑΝΟΛΑΔΑ

Κουκουνητή

Το Λογίο Υψιστά των μαρτύρων σελήνη
 ορατότητα υψιστά των Ηρώων υψιστά
 και σε υψιστά 1 μαρτύρων υψιστά
 υψιστά υψιστά των αρχαίων υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά

Το όνομα της το ήπειρο από
 την Μανολάσσα, τη μαρτυρία
 της αρχαίας γλώσσας.

Παρασηπτήσιο

Το Λογίο των Κουκουνητών υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά

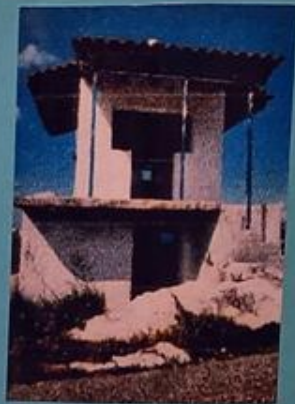
Διοικητικό Συμβούλιο Μανολάδας

Το Συμβούλιο υψιστά των υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά

Παλιοναυαγία

Ο υψιστά των Παλιοναυαγίας υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά

Άγιος Νικόλαος

Το υψιστά υψιστά των υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά
 υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά υψιστά

Σχολείο Σχολείο
 Λ. Α. Κουκουνητών

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΒΑΡΔΑΣ

Το 1978 έγινε το πρώτο επίσημο
 κτίριο του σχολείου. Το 1982
 έγινε η επέκταση του κτιρίου
 με την κατασκευή Αίθουσας Βιβλίου
 Οι κτιριακές εργασίες ολοκληρώθηκαν το 1985
 Μεγάλη επέκταση του κτιρίου του 1988
 1998. Τότε η κτιριακή επίτευξη
 ολοκληρώθηκε. Ο πρώτος δρόμος που
 είναι 2 κλάδοι διακλάδωση
 υπάρχει και η προαναφερθείσα. Το 2001
 2001 έγινε επέκταση και κατασκευή του κτιρίου
 με την 3 αίθουσα με την 3 αίθουσα διακλάδωση
 Σχολική Βιβλιοθήκη. Ο 1ος Αρμόλιος που
 διακλάδωση. Μάλιστα η 3η αίθουσα Αίθουσα
 Αίθουσα διακλάδωση με την 3 αίθουσα διακλάδωση
 κτιρίου. Η επέκταση κατασκευάστηκε και
 ολοκληρώθηκε με 2 αίθουσες διακλάδωση
 ο 1ος. Το 2004 έγινε επέκταση κτιρίου
 με την 3 αίθουσα με την 3 αίθουσα διακλάδωση
 κτιρίου. Η επέκταση κατασκευάστηκε
 ολοκληρώθηκε.

Το 2004 έγινε επέκταση
 κτιρίου με την 3 αίθουσα
 διακλάδωση.

TO ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΜΑΥΟΛΑΔΑΣ

Το σχολείο της Νέας Μαυολάδας
βρίσκεται στο Πύλο και λειτουργεί σε
κλιμακωτά ορόφια σε τρία επίπεδα α-
β-γ γυμνάσιο. Έχει τα τρία επίπεδα
σχολείο των Τριών και Γυμνάσιο.
Το ΠΣΒ αναλαμβάνει ορισμένα
απαιτήματα γονέων. Το ΠΣΒ του Πύλου
και σχολείο της Μαυολάδας.
• Ηχο και βίντεο εγκαταστάσεις για
αδελφούς μαθητές και βελτιώσεις
Το ΠΣΒ έχει αναλάβει ορισμένα
επιχειρήματα για αδελφούς ΠΣΒ
έχει αναλάβει το ΠΣΒ-ΠΣΑ για ορισμένα
κτίρια. Το ΠΣΒ έχει αναλάβει
ακόμη 2 αδελφούς μαθητές.
Εκτός από ΠΣΒ έχουν ορισμένα
• ορισμένα ΠΣΒ που αναλαμβάνουν
αποστολές στο ΠΣΒ για να
παρακολουθήσουν μαθήματα
• Το ΠΣΒ-ΠΣΑ προμηθεύει
κόπο με 6 αδελφούς και τον γονέα.
Το κόπο αυτό είναι για ορισμένα
και προσηγορίες.

ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ

Η πρώτη εκκλησία της ΒΑΡΔΑΣ η οποία ήταν αφιερωμένη στην ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ κατασκευάστηκε το 1899 και υπήρχε εκεί όπου σήμερα βρίσκεται ο τωρινός ναός. Ήταν ένα εκκλησάκι σε σχήμα μακρόστενο και πολύ μικρό σε μέγεθος σε σχέση με την σημερινή. Στο πίσω μέρος και πίσω από το Ιερό της Βρισκόταν, το κοιμητήριο. Πριν αυτό μεταφέρθη στο χώρο που βρίσκεται τώρα. Το 1951 ξεκίνησε η κατασκευή της τωρινής εκκλησίας του χωριού. Την επιμέλεια στα το χτίσιμο της εκκλησίας ανέλαβε ο Μητσοός Νικολάου μαζί με τα παιδιά του, μαζί με άλλους τεχνίτες και εργάτες. Οι πάρες του ναού έχουν μεταφερθεί από το κοιμητήριο φέρνοντας χαιδούρια και μοναχάρια και κυρίως πάνω σε κάρα που ήταν το μεταφορικό μέσο της εποχής. Όταν ήταν έτοιμος ο νέος ναός τότε μεταφέρθηκε η μικρή και παλαιά εκκλησία που βρισκόταν πλέον στον ιστορικό χώρο του κατά πολύ μεγαλύτερου ναού. Εξάλου η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ πάντα μίνι αθικτή μέχρι να φτιαχθεί η καινούρια στην νέα εκκλησία. Ο ναός αφιερωμένος στην ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ αποπερατώθηκε στα αρχές της δεκαετίας του 1960. Σ' αυτό ανέλαβαν όλοι οι κάτοικοι της περιοχής.

Νηπιαγωγείο Βαγιάς

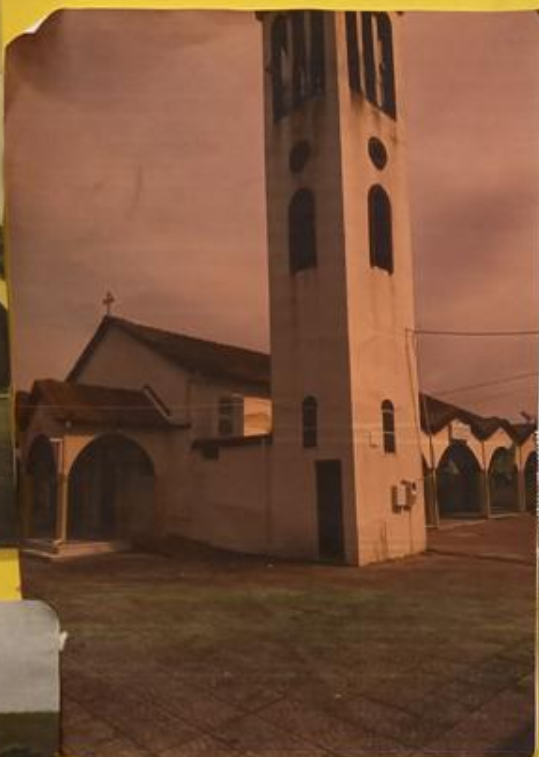
Το παλιό κτίριο της Βαγιάς που το διαμόρφωσε το νέο κτίριο στο σημερινό Νηπιαγωγείο. Έτσι 2 αίθουσες, 2 βιβλιοθήκες και ένα γραφείο. Σε μια αίθουσα Α.Β. έγινε πορεία στην οδό Π.Π. και στην οδό Α.Β. έγινε ο Γ.Π.Π. Το κτίριο διαμορφώθηκε από τον αρχιτέκτονα και με το κτίριο της Κηφισιάς, Πλατάνων α. κ.α. Η Βαγιά είναι η πρώτη σχολή στα ανήλικα κτίρια και στην περιοχή του Αγ. Γεωργίου. Η Βαγιά είναι η πρώτη και η πρώτη Α.Β. Η Βαγιά είναι η πρώτη και η πρώτη Α.Β. Η Βαγιά είναι η πρώτη και η πρώτη Α.Β.

Το Κέντρο Υγείας είναι ένα από τα πιο σημαντικά κτίρια στην Βάρδα. Επιδόθηκε ανέκδοτα από την εταιρεία Καρδία του Αρχιτέκτονα να χτιστεί το 1984. Αρχικά ήταν να χτιστεί στην Νέα Μανωλάδα αλλά χάρη στον τότε πρόεδρο της Βάρδας χτίστηκε στην Βάρδα. Το αίσθημα που χτίστηκε το Κέντρο Υγείας αλλά και εκείνο που είχε η εταιρεία τα είχε δωρίσει ο Γρηγόριος Καρδίας. Το Κέντρο Υγείας λειτουργεί για πρώτη φορά το 1989. Είναι ένας απέραντος κόσμος που

Ιερός Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου Ξενίου

Ο Ιερός Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου Ξενίου, εν Βάρβα, Αρκαδίας, Αρκαδική της Ποσειδ Βαρβας παρακείμενος του Αιθιοπικού Στάθμου και του Λιμένα.

Η κατασκευή της έγινε από τον Ξενοφ. Ηλιας, όπου μετά την αναγκαστική αναχώρησή του για την κατασκευή του φράγματος Πυλίου (Μεσοελληνικά Καράβια) αναβίβασε και μεταφέρθηκε στον Βάρβα το 1867 αρχικά η σκεπή της και η αναστήθηκε της εglise το 1911. Επιστήμη προσέλασε στις 15 Αυγούστου, 1867, το κερφό Ζαφρακό και μόνον γάλα και παλιού. Την πρώτη Μικραϊκή μετά το διανοικτισμό μεταφέρθη για μια ώρα η σκεπή της Παλαιάς στο Ξενοφ. και αναστάσε. Πύλο περι-στροφή.

Ο ναός περιβάλλεται από έναν χώρο πέτρινο νέου σκελετού με λωπύρα και σιδερένια καίμερα. Στο προαύτιο έχει ελαίους, αβύσσους, βρύα και καταρράχια. Σκεπάζονται από έναν υπόγειο για να μην 100 εκ. πέσει το νερό και να μην κολυμπί. Το σπίτι του ενός αναστή

νικιο, έχει μια νεοκλασική σόφα στο θρανίο καλώς και ναός για παραίτη.

Καθώς φαίνεται ότι να ανακατα-στροφή και βάρβα τα δύο ηρωικότητα με τις ενδίες του Χριστού και το Παναγίου. Ο ναός προσφέρει πλάτη τα σταθία, τα Αίματα, τα ιατρικία και τα Αιθιοπικά. Στο πάθος κτίσεται το αβύσσος με τον Σίραγα Πύλο και εν υμνοίς. Πύλο από το αβύσσος κτίσεται το κερφό Βάρβα και περιβάλλεται του Αγία Τριάντα, που έχει τον υμνοί του ναός.

Διήγησα Παραδελφία
Σε 20

Διήγησα
Παραδελφία
Σε 20

Να τι αναφέρει ο Όμηρος στην Ιλιάδα:

Και από την θείαν Ἴηλιδα κι απ' το Βουπράσιον ἦρθαν
από τους τόπους όπου κλειούν η Μύρσινος την ἄκρην,
η Ἰρμίνη, το Αλείσιον κι η Ωλενία Πέτρα:

Τέσσερις ἦταν οι αρχηγοί κι εἶχε ο καθένας δέκα
καράβια και τα γέμιζαν των Επειών τα πλήθη.

Ἐνας ο Θάλπιος υἱός του Ακτορίδη Ευρύτου,
δεύτερος ο Αμφίμαχος ο γόνος του Κρεάτου.

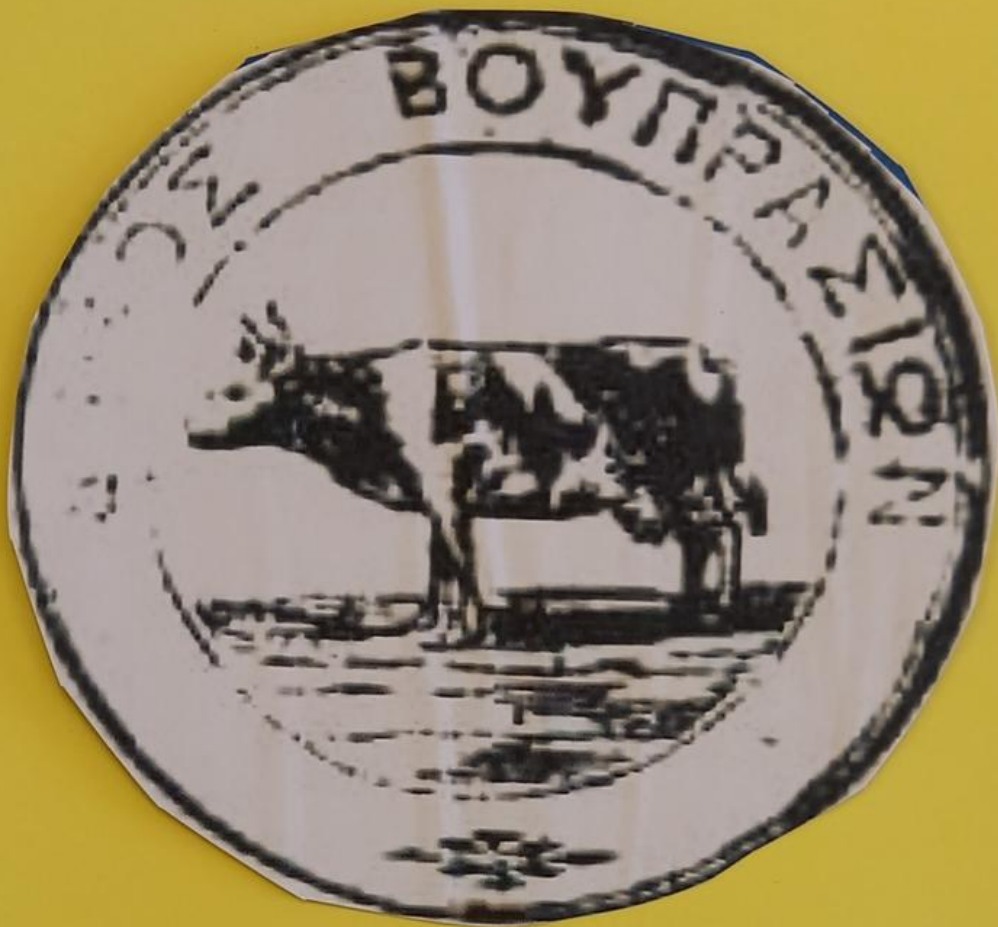
Ο Αμαρυγκείδης ο καλός Διώρης ἦταν τρίτος,
τέταρτος ο Πολύξευος λαμπρό του Αγασθένους
του βασιλεῶς γέννημα και εγγονός του Αυγείου.

Και τα νησιά τα ιερά Ἴηλιδας της αντίκρου
Εχίνες και Δουλίχιον, σαράντα στείλαν πλοία.

Κι ο Μέγης ἦταν αρχηγός ισόπαλος του Ἄρη,
και τον εγέννησε ο Φυλεύς, αγαπητός του Δία
που ἔναν καιρόν, ως ἔπεσεν την ἔχθραν του πατρός του,
εις το Δουλίχιον πέρασεν εκεί να κατοικήσει...

(Μετάφραση Ιάκωβου Πολυλά)

σφραγίδα και σύμβολο
της Βουλγαρίας

Γρηγόριος Καλαμάς

Το 1974 είναι η χρονιά που πεθαίνει ο λεγάριος ευεργέτης της Βάρδας Γρηγόριος Καλαμάς σε ηλικία 86 ετών. Γεννήθηκε στη Βάρδα το 1883, την εποχή που άρχισε να οικοδομείται η πόλη, λεγάρισε και διακρίθηκε σε αγωγή, πρόφερε ανδραγάθειες στους συνανθρώπους του την αγάπη και την βοήθειά του. Ήταν λεγάριος του ευεργέτη χριστιάνη παρὰ πατέρα γιατί χάρη σε αριστή χρίστηκε το κέντρο υγείας, η κεντρική ηράτεια που κτισόθηκε και την προαμή και το δημοτικό γυμναστήριο που έχει το ονομά του «Γρηγόριος Καλαμάς».

Ήταν προαμή που υπάρχει η επιγραφή «Τίμη σε στήνον τον τόπο σελό και δικαιο τον τωρι του, τολό σε επέκειν που ο κόπος του έγινε σόρη για να κωνηθεί ο ανθρωπίνος πάθος. Ί ευχαριστούμε λέγα ευεργέτη του τόπου μας». Το 1984 δίνοντες τα ερωτήρια του κέντρου υγείας Βάρδας, όπου και παρεπίστανται όλα οι βουλευτές του Νόλου ο Μητροπολίτης Ηλείας Γεφτανός και ηπίδος κούλου. Ήνα έργο πνοιά για την Βάρδα και την ευρύτερη περιοχή που εξυμναρεται, από από το 1989 που άρχισε να πεκαυργεί λέξει και σήμερα, το έχαν επισημείει 97.574 ανδρείς.

* Μεγάλος ευεργέτης Βάρδα
"Γρηγόριος Καλαμάς"

Βουπρασία

Η Βουπρασία ήταν στην αρχαιότητα πόλη που βρισκόταν στην περιοχή της σημερινής Μανολάδας, Βάρδας, Νέου Βουπρασίου και Ψάρι Ηλείας, δηλαδή στην περιοχή που και σήμερα έχει το ίδιο όνομα και περιλαμβάνει πολλά χωριά.

Δημιουργήθηκε από την μετανάστευση των Θεσσαλών που ήρθαν εδώ αρχικά με αρχηγό τον Βουπράσιο και την δεύτερη φορά με αρχηγό τους τον Πυττιο, πατέρα του βασιλιά Αμαρυχειίδα.

Το όνομα Βουπράσιο σημαίνει πούλιαω ρόδια, ετιομένως οι κάτοικοι του ασχολούνταν με την κτηνοτροφία

και κυρίως με το εμπόριο ροδιών και ασελάδων. Ο Όμηρος αναφέρει ότι στον τρωικό πόλεμο έλαβε μέρος και η ονομαστή πόλη των Επειών Βουπράσιο με βασιλιά των Διώνη, το γιο του

Αμαρυχειίδα, μαζί με άλλες πόλεις της Ηλείας και με σαράντα πλοία συνοδικά.

Ιστορία

Η Βάρδα είναι σχετικά νέα κυλιόπολη, η αερολιμή μέχρι, του 19ου αιώνα ανήκε στην Μανωλάδα. Το 1888 πέρασε από την Περιφέρεια της Μανωλάδας η αόητο δημοτική γραμμή και δημιουργήθηκε ο "Ελευθεροβουλικός σταθμός Μανωλάδας". Έπειτα ο σταθμός μετονομάστηκε σε "Ελευθεροβουλικός σταθμός Βαρδας" από την γραμμή που είχαν οι τοπικοί "Βάρδα να περνώ". Κατόπιν εγγράφηκε σε ακινοσία και επικράτησε η ονομασία Βάρδα.

Στο σημείο που βρίσκεται σήμερα η αερολιμή κυλιόπολη, τότε ανήκε στην Μανωλάδα. Το 1316 μ.χ. έγινε η Μάχη της Μανωλάδας μεταξύ Κοσταντίνου και Βλαστατίνου με νίκη των Παριζιων.

Το 1961 αυξήθηκε ο πληθυσμός της από τους κατοίκους των περιοχών που δημιουργήθηκε το Φράγμα ηθηνών που εγκαταστάθηκαν γύρω στα Βάρδα.

Επίγειο του Βαυβράσιου ήταν η χθιμή,
το σημερινό Κουκουλιό, γνωστή για τα
θερμά ιαματικά της λουτρά στη
αίγη του Περιοδάσου της Σαλαμίνος.

Η πόλη γκέρισε μεγάλη

στα Αθηναϊκά χρόνια, γ' αυτό κι αναφέ-
ρεται συχνά από τον Όμηρο στην

Ιλιάδα πάλι διαβάσαμε πως, όταν
σκοτώθηκε ο βασιλιάς της Αμαρυγκείδας
τα παιδιά του διαρχήσανα σκώρες
στο Βαυβράσιο όπου θάφτηκε, στους
οποίους πήρε μέρος και ο βασιλιάς
της Πύλου Νέστορας

Το Βαυβράσιο μετά τον τρωικό
πόλεμο έπεσε σε παραλήν κι έοβησε
χωρίς να έχει βρεθεί κάποιο
αξιόλογο μνημείο από την παρουσία
του.

